

Massmedia som en möjlighet

- Dokumentation från föreläsning av LEIF BOORK vid Svenska
Ishockeyförbundets Hockey Convention
på Bosön den 5/4 2003

LEIF BOORK har under sin långa tränar – och ledarkarriär (vid föreläsningstillfället sportchef i Hammarby) haft mycket kontakt med massmedia. En kontakt som inneburit att han allt eftersom tiden gått korrigerat sin uppfattning om och inställning till media.

- Jag är definitivt ingen representativ massmediamänniska. Jag kan däremot tala utifrån mina egna erfarenheter eftersom jag har haft förmånen att få konfronteras med massmedias roll både framför och bakom kulisserna.

Man kan nämligen se på massmedia ur flera olika synvinklar – endera som ett problem eller som ett stöd, en hjälp – ja, helt enkelt en möjlighet!

En unik möjlighet att möta media

Det lärde jag mig bland annat för ett antal år sedan när en erfaren massmediaperson öppnade mina ögon genom att säga:

- Inser inte Du och Dina tränarkollegor vilket fördel ni har som minst 2-3 gånger i veckan får möjligheten att få möta massmedia face to face och tämligen oemotsagda får säga precis vad ni vill. Vilken unik möjlighet! Ni är tämligen ensamma om denna unika situation bland de makthavare som massmedia är satta att granska. Varje politiker - ja, de flesta ministrarar skulle jubla om de ens kom i närheten av denna massmediakontakt. Det är möjligtvis statsministern som har det bättre förspänt.

Och man måste ju inse att detta är ett oemotsägligt faktum. Det beror bara på oss själva vad vi kan utveckla dessa möten med massmedia till.

Vi måste lära oss förstå medias roll

Men det är först när vi lärt oss förstå medias roll som vi kan se dem som en medspelare istället för en motspelare. Vi måste passa oss så det inte blir för mycket ”vi och dom”. Det brukar aldrig vara något bra utgångsläge.

Det är viktigt hur vi agerar eftersom vi lever i ett allt mer mediainriktat samhälle där idrotten fyller ett allt större utrymme.

Vi kan ibland klaga på att idrotten får för lite utrymme i t.ex. dagstidningarna eller nyhetsprogram. Men då ska vi vara på det klara att det totala massmediautbudet när det gäller sport är ofantligt mycket större än för 10 – 20 år sedan.

Och när det gäller ishockeyns elitserie har vi absolut inget att klaga på – det är bara frågan om hur vi kan spela med och delta för att göra det intressant.

Kunskap ger större respekt

Har man som jag under ett antal år haft förmånen att få delta i verksamheten bakom kameran och annan journalistisk verklighet, får man en större respekt för medias roll. Inte bara för de som skriver och pratar, utan också för fotografer, ljud- och ljuspersonal samt annan teknisk personal.

Jag har helt enkelt fått en insikt i mediamiljön som ger en annan förståelse för dess representanter förutsättningar att göra sitt jobb. Och det kan vara mycket nyttigt!

Men jag är därför ingen representant för media och absolut varken kompetent eller intresserad av att bli betraktad som någon slags försvarsadvokat för medias sätt att rapportera om sport. Jag vill möjligtvis leverera förklaringar men definitivt inte ursäkter för de definitiva övertramp som förekommer.

Tempot, snabbheten och volymen har ökat

Däremot är det viktigt för oss inom idrotten att lära oss se och förstå saker utifrån medias utgångspunkt och arbetsförutsättningar – annars kan vi aldrig lära oss umgås på ett för oss fördelaktigt sätt.

Vi kan alltså inte bara fixera oss vid vår personlig utgångspunkt.

Vi vill att de ska förstå oss och då måste vi också lära oss förstå media.

Dagens media innebär också betydligt flera spelplaner än tidigare då riks- och lokaltidningar och radio utgjorde den dominerande rollen. Nu har utbudet ökat inte minst genom mera TV-tid, diverse internetsajter och nyhetsbrev.

Det ställer nya krav på tempot, snabbheten och volymen i nyhetsförmedlingen.

Det är skillnad på lokala –och riksmedia

Det gäller också för var och en att sätta sig in ordentligt och analysera sin egen speciella Mediamiljö. Vissa lokala- och regionala media lever betydligt tättare ihop med tränare, laget och klubben.

Då måste man vara medveten om vilka målgrupper (läsare, lyssnare, tittare) dessa når.

För när du talar med en massmediarepresentant så företräder han inte sin egen person utan sina läsare, lyssnare och tittare .Så det är definitivt annorlunda att uttala sig för Expressen än Örnsköldsviks Allehanda om jag säger så.

Det är stor skillnad på ett lokalt media och på riksmidia. Det lokala mediets roll får man aldrig underskatta eftersom dess läsare, lyssnare och tittare utgör din egen och lagets närmiljö i det dagliga livet.

I Norge, där jag också verkat, kan man notera att antalet lokaltidningar är mycket stort och har ett mycket stort inflytande.

Likheter mellan hockey och media

Men annars funkar media lite som elitishockey – konkurrensen hårdnar.

Precis som ishockeytränare vill göra karriär som finns det också journalister som vill göra karriär.

Det är därför som vissa journalister ställer tuffare och svårare frågor – de vill ha de fräckaste uttalandena och skriva de bästa och största artiklarna med de saftigaste rubrikerna.

Ishockeyns regelverk och verksamhet är tämligen tight under säsongen med minst 2- 3 matcher i veckan och även i övrigt ett tufft och inrutat program.

Men det är precis lika tight för media som för coachen som ska fatta snabba beslut i båset.

Tiderna för inlämning är snäva. Ofta börjar man skriva artikeln eller förbereda kommentarer redan i andra perioden. Om det då blir tre snabba mål i slutet av sista perioden som förändrar matchbilden totalt så gäller det minsann att snabbt ställa om hela texten och upplägget. – från seger till förlust till exempel.

Och då kan det ju vara förståligt om det kan svaja i en kommentar eller att något kan verka galet i ett referat. Försök åtminstone förstå arbetsförhållandena.

T.ex. den TV – reporter som får veta i sin öronsnäcka att nu – just nu – ska Du prata 20 sekunder om just denna sak.

Vi bör ju också skänka en tacksamhetens tanke till alla journalister som silar snacket och klipper i intervjuerna – det vore ju närmast förskräckligt om allt som sägs återgavs.

Så vi ska kanske inte alltid begära det perfekta!

Media utgångspunkt

Media har bara en utgångspunkt i sitt arbete :

- att sälja så många tidningar som möjligt eller..
- att få så många som möjligt att sitta ner i TV- soffan eller lyssna på radion.

De tar inget som helst ansvar för ishockeyutvecklingen eller hur de påverkar en idrottsprestation med sina kommentarer och rapporteringar.

Tvärt om är de gärna med och blåser upp förväntningar på placeringar, resultat och medaljer.

En förväntansballong som de sedan med samma entusiasm är med och sticker hål på när resultaten inte blir vad som spekulerats i.

Upp – eller nedgång – lika tacksamt för läsvärda artiklar och braskande rubriker.

Och ofta så spelar vi med barnslig omedvetenhet med i showen – vi slickar gärna i oss beröm vid alla möjliga situationer och klassar gärna samma journalist som” dålig” när den negativa kritiken kommer.

Vi betecknar gärna media sätt att vara som krasst. Men vi kan ju också gärna fråga oss själva hur pass krassa vi själva är och vad vi gärna gör för att till varje pris vinna.?

De snälla och de stygga

Det går också bra att dela in media och journalisterna i snälla och stygga.

Lokaltidningarna och den lokala journalisten är oftast snälla.

Kvällstidningarna är om inte stygga så i varje fall tuffa.

Varje kvällstidning har också hela tiden en ung journalist på väg upp i karriären som desperat jagar skandaler och fräcka uttalanden. Journalister som efter ett par år endera försvinner eller går vidare i karriären.

Peter Jidhe, Albert Svanberg och Per Nunstedt, bara för att nämna några, är personer som numera försöker vara omåttligt seriösa i sin framtoning och vill bli tagna på allvar. Men det har funnits andra tider minsann...

Sedan har vi ju gruppen både analytiska och ironiska journalister som Peter Wennman, Mats Wennerholm och Mats Olsson är representanter för.

Värda all respekt tycker jag – även om det kan upplevas att de ibland kapar folk jäms med fotknölna.

Men vi ska ju i ärlighetens namn också säga media är viktigt för de tränare som vill göra karriär. Där är media helt klart bra för de som vill fram och uppåt – helt enkelt en språngbräda, som mycket effektivt talar om att Du finns.

Och sedan är ju de etablerade tränarnamnen inte sena att tacka ja till både det ena och andra uppdraget som experter i media.

Det tilltalar både vår fåfänga och plånboken.

Media ger oss många chanser och möjligheter – det ska man inte sticka under stol med.

Vi sitter båda i samma båt – idrotten är vår försörjning!

Du kan välja att säga vad Du vill

Jag har tidigare nämnt vilken möjlighet serielunkens återkommande presskontakter är.

Vilken möjlighet – oavsett resultat!

Det gäller att inte sitta och sura efter en förlust eller spela över vid en viktig seger.

Både före och efter matchen – tänk till! Se lite längre än till stundens glädje eller besvikelse.

Vad vill Du ha sagt som är positivt med tanke på den dag som kommer i morgon oavsett matchresultatet. Det är ändå historia och kommer inte att ändras.

Du kan välja att säga vad Du vill oavsett frågor. Men framförallt försök inte försvara din egen roll som tränare – det är fullständigt ointressant.

Undvik alla schabloner om att ta en match i taget och att det lag som gör flest mål vinner alltid matchen. Var gärna lite självkritisk. Det inger respekt!

Uttala Dig bara om det som är genomtänkt och var tydlig.

Offentlig person 24 timmar om dygnet

Som tränar/förbundskapten i elitsammanhang blir du aldrig behandlad som privatperson i kontakt med media – du är en offentlig person 24 timmar om dygnet! Lev med det.

Du kan gärna begära att få bli lämnad i fred av olika privata skäl för stunden och det respekteras – om Du samtidigt säger att Du ringer tillbaka och när.

Men då är det viktigt att Du ringer tillbaka också om du ska behålla din trovärdighet.

För journalisten ska göra ett jobb och han har rätt att få prata med dig.

För säg inte att Du är ledig – för då har du definitivt gjort bort dig. Framförallt vet du ju inte vad du går miste om att kommentera, korrigera eller dementera.

Lev dessutom med att den bild som målas upp i massmedia aldrig kommer att överensstämma med den person som du själv upplever dig vara. Och var glad för det. Den dag Du inte kan skilja på din egen person och den roll du spelar i offentliga sammanhang. Då är det riktigt illa. Men visst kan det ibland vara svårt att förklara för mor, far och familj och andra nära vänner och bekanta att det som står i tidningen inte riktigt stämmer.

Vem är det som släpper in massmedia?

Sedan har vi alla dessa schabloner som vi är delaktiga i att skapa tillsammans spelare, tränare, ledare och journalister.

Professorn – Tommy Sandlin

Han med huggormarna – Leif Boork

Stygga Stigge – Stig Salming

Evenssons svarta ögon och tränaren med guldbyxorna.

Hårda Hardy – Hardy Nilsson

Men vi får alla leva med vår mediabild och våra uttalanden. Men ta inte åt dig så hårt. Andra människor tar det inte så allvarligt som Du tror.

Och kom ihåg!

Vem är det som släpper in media i olika sammanhang. Nu när reportrarna snart sitter på avbytarbänken eller häckar på sagan vid avbytarbåset.

Jo, vi – idrotten själva!

I skuggan av det ekonomiska aspekterna i diverse TV- avtal så kräver media att få bjuda på den underhållning som en titt bakom kulisserna innebär.

Och de betalar de för – pengar som går i huvudsak till tränar- och spelarlöner och en i övrigt kostsam verksamhet.